

Корж Т. М.,

Севастопольський інститут банківської справи Української академії банківської справи Національного банку України

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті висвітлено питання професійної підготовки студентів спеціальності “Міжнародна економіка”, зокрема шляхи формування іншомовної професійної культури економіста-міжнародника.

Ключові слова: професійна культура, іншомовна професійна культура, інтегративний підхід.

В статье рассматриваются вопросы профессиональной подготовки студентов специальности “Международная экономика”, а именно пути формирования иноязычной профессиональной культуры экономиста-международника.

Ключевые слова: профессиональная культура, иноязычная профессиональная культура, интегративный подход.

The article deals with the problem of professional training of specialists with a major in a world economy namely the ways of L2 professional culture formation.

Key words: professional culture, L2 professional culture formation, CLIL.

В епоху глобалізації структура міжнародних відносин набуває все більш складного характеру, тому робота в галузі міжнародної економіки сьогодні розглядається як особливий вид професійної діяльності, що забезпечує розв'язання стратегічно важливих державних завдань. Сучасні фахівці в галузі міжнародної економіки мають вищу професійну освіту, складовою частиною якої є активне володіння іноземними мовами, що дозволяє їм здійснювати професійну діяльність у міжнародному середовищі. Від їхнього професіоналізму та рівня компетентності залежить успішність розв'язання зовнішньополітичних та економічних завдань, що стоять перед країною. Ефективність підготовки, у тому числі мовної, фахівців-міжнародників визначають як інтереси держави, так і інтереси кожного окремого громадянина, оскільки від цього залежить ефективність політико-економічного та соціально-культурного розвитку держави.

Мета статті полягає у визначенні поняття “іншомовна професійна культура” (ІПК) щодо до підготовки спеціаліста в галузі міжнародної економіки, аналізі складових ІПК, виходячи з освітньо-кваліфікаційної характеристики економіста-міжнародника та обґрунтуванні шляхів формування ІПК.

Професійну культуру (ІПК) розглядають як сукупність норм, правил і моделей поведінки людей, спеціальних теоретичних знань і практичних умінь, пов'язаних з конкретним видом праці [1, с. 57]. ІПК фахівця трактують як соціальний конструкт, який не може створюватися самостійно, а повинен систематично, ефективно та надійно підтримуватися й розвиватися професійним співтовариством в найрізноманітніших умовах [2]. Розглянемо ті знання й уміння, якими повинен оволодіти майбутній економіст-міжнародник.

Освітньо-кваліфікаційній характеристиці бакалавра за спеціальністю “Міжнародна економіка” зазначено, що фахівець даної галузі має планувати міжнародну торговельну діяльність, діяльність з обліку та аудиту, обґрунтовувати перспективні напрями розвитку міжнародної економічної діяльності, організовувати та контролювати взаємодію підприємств з зовнішнім середовищем та міжнародну фінансово-інвестиційну діяльність.

Сфера та специфіка діяльності економіста-міжнародника також передбачає сформованість достатнього рівня комунікативної компетенції фахівця для ефективного ділового спілкування як рідною, так і іноземною мовами. Він повинен уміти вести ділове листування, застосовуючи фонові культурологічні та країнознавчі знання, виконувати аналітичне опрацювання іншомовних джерел для одержання інформації, потрібної для розв'язання певних завдань професійно-виробничої діяльності, робити переклад іншомовної інформації у виробничих умовах за допомогою комп'ютерних систем автоматизації перекладу та електронних словників, за допомогою відповідних методів проводити пошук нової текстової, графічної, звукової інформації та відео матеріалів (робота з джерелами навчальної, наукової та довідкової інформації), використовуючи ключові слова в певній галузі на базі професійно орієнтованих (друкованих та електронних) джерел.

Складовою частиною професійної культури економіста-міжнародника також є вміння створювати професійні тексти та документи, готувати публічні виступи, застосовувати адекватні форми ведення дискусії, перекладати іншомовні фахові тексти українською мовою, послуговуючись термінологічними двомовними та електронними словниками, обговорювати проблеми загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру для досягнення порозуміння зі співрозмовниками.

Таким чином, ІПК економіста-міжнародника є складним і багатограним поняттям, що включає в себе як професійні знання в галузі економіки й фінансів, менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, так і професійну мовну підготовку. Цим і пояснюється специфіка професійної підготовки економістів-міжнародників, адже необхідно формувати не тільки професійні вміння й навички, а й готовність приймати рішення, брати на себе відповідальність за певні дії, здійснювати професійну діяльність іноземною мовою з урахуванням контекстуальної значущості ситуації, особливостей мовної картини світу країни перебування, лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів, що обумовлюють ведення переговорів.

Як ми бачимо, професійна мовна підготовка фахівців-міжнародників є фундаментальною науковою й практичною проблемою, яку необхідно розглядати як окремий напрям у теорії й практиці професійної освіти, що відрізняється від підготовки фахівців іншого профілю. Визначальним у вивченні іноземних мов для професійних цілей є відбір змісту мовного й мовленнєвого матеріалу та організація навчального процесу за допомогою моделювання ситуацій, типових для професійної діяльності майбутніх фахівців.

Цікавим і продуктивним, на наш погляд, є інтегративний підхід до організації освітнього процесу в немовному вузі, в центрі якого знаходиться особистість студента. За інтегративним підходом, метою і результатом освітнього процесу є формування мовної особистості фахівця. Важливо, що інтегрування знань, навичок і умінь у структуру мовної особистості фахівця відбувається одночасно зі спеціальними знаннями. Професійна спрямованість у навчанні іноземних мов починається вже на першому курсі, проте здійснюється в межах особистісно-релевантного і загальноінтелектуального спілкування. Джерелами змісту можуть бути автентичні аудіо-та відеокурси, комп'ютерні програми, автентичний текстовий матеріал.

За умови інтегративного підходу до освітнього процесу відбувається пропорційне використання та розподіл матеріалу, актуального для різних сфер діяльності студентів: навчальної, особистісно-релевантної, загальноінтелектуальної та професійної, збалансоване співвідношення мовного та мовленнєвого матеріалу, комплексне й обопільне формування необхідних і реально досяжних рівнів мовної готовності в чотирьох основних видах мовленнєвої діяльності. Інтегративний підхід розглядає професійну спрямованість особистості як провідний, професійно значущий показник якості підготовки випускників, оскільки вона (професійна спрямованість) пов'язана з процесом і результатом оволодіння певними соціальними й професійними ролями та функціями.

Важливе значення у формуванні ІПК має вибір викладачем адекватної методичної стратегії та педагогічних технологій, які б урахували лінгводидактичні, когнітивні та професійно-орієнтовані аспекти мовної та мовленнєвої підготовки на кожному з етапів навчання.

Професійно-орієнтовані технології повинні бути спрямовані на формування комунікативної поведінки в навчальному процесі та в галузі педагогічного спілкування. Широке застосування повинні отримати інтерактивні види завдань – дискусія, рольові та ділові ігри, засідання експертної групи тощо, які дозволяють студентам формулювати та аргументувати особистісну позицію з питань соціокультурного, морально-етичного, науково-пізнавального, професійного характеру. У зв'язку з цим студентів необхідно навчити вести діалог у ситуаціях офіційного й неофіційного спілкування в побутовій, соціокультурній та професійній сферах, аргументувати свою позицію, відстоювати власну точку зору та захищати ділові та професійні інтереси. На заняттях бажано пропонувати завдання проблемного характеру.

Зважаючи на сказане, можна з упевненістю констатувати, що інтегративний підхід посилює професійну компоненту освіти, розширює спектр індивідуальних можливостей студентів і мобілізує їх творчу активність, дозволяє поєднувати інноваційні методи та форми організації освітнього процесу з традиційними.

Література:

1. Кравченко А. И. Культурология: учебное пособие для вузов. 3-е изд. / А. И. Кравченко. – М. : Академический проект, 2002. – 496 с.
2. Максимова Л. Н. Факторы формирования современной профессиональной культуры / Л. Н. Максимова // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов. – 2008. – № 8. – С. 177-178. ISSN 1991–3087.